

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ**

**Кафедра адміністративного, цивільного та господарського права і
процесу**

**СИЛАБУС
навчального курсу «Інформаційне право»
спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність»
форма навчання: денна**

Кредити та кількість годин: 3 кредити ECTS; години: 16 лекційних, 24 практичних, 80 самостійна робота.

Чернігів – 2019

Анотація курсу

Інформаційне право представляє собою сукупність норм, що регулюють суспільні відносини, які виникають у сфері створення, зберігання, обробки інформації та обміну інформацією.

На розвиток інформаційного права, як науку, значний вплив мають такі галузеві науки як: конституційне, адміністративне, цивільне, трудове та кримінальне право.

Інформаційне право є комплексною галуззю права яка має приватно-правову і публічно-правову природу. Комплексний характер інформаційного права полягає в тому, що воно регулює відносини, які виникають практично в усіх сферах суспільної та приватної діяльності (пов'язаної з інформаційною), які регулюються різними галузями права.

На даний час серед науковців з цього питання єдиної точки зору немає. Окремі науковці вважають інформаційне право комплексною галуззю. Інші науковці відстоюють позицію про те, що інформаційне право є самостійною галуззю права, виходячи з того, що воно має самостійний предмет правового регулювання – інформаційні відносини, а також інформаційні права та свободи осіб, які є учасниками цих відносин.

Інформаційне право – це комплекс знань, що подаються для вивчення теорії і практики регулювання суспільних відносин, об'єктом яких є інформація.

Мета курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «Інформаційне право» є вивчення формування у студентів юридичних вузів необхідних правових знань щодо науки інформаційного права, які невід'ємно пов'язані з їх підготовкою та подальшою професійною діяльністю.

Організація навчання

Тематичний план

№	Назва теми	Всього годин	Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Самостійна робота
Розділ 1. Загальні положення інформаційного права та доступу до публічної інформації						
1.	Загальні засади інформаційного права	14	2		2	10
2.	Правові основи інформування суспільства про діяльність органів влади та правоохоронних органів	16	2		4	10
3.	Правовий захист інформації про фізичну особу	16	2		4	10
4	Правові гарантії доступу до публічної інформації	14	2		2	10
	Всього за розділ 1	60	8		12	40
Розділ 2. Правовий режим окремих видів інформації. Відповідальність за порушення законодавства про інформацію						
5.	Правовий режим секретної інформації	16	2		4	10

6.	Правовий режим окремих видів інформації	16	2		4	10
7.	Правові основи доступу до інформації національного архівного фонду	14	2		2	10
8.	Юридична відповідальність за порушення законодавства про інформацію	14	2		2	10
	Всього за розділ 2	60	8		12	40
	Усього годин	120	16		24	80

Завдання до практичних занять

Практичні заняття

Підготовка до практичного заняття передбачає опрацювання матеріалів з теми, що необхідно для успішного виконання практичних завдань. Кількість отриманих на занятті балів напряму залежить від попередньої теоретичної підготовки.

Завдання до практичних занять

ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРАВА

1. Предмет, задачі і система курсу «Інформаційне право».
2. Роль інформації в житті особистості, суспільства, держави. Інформаційне суспільство та стадії його становлення.
3. Джерела інформаційного права. Категорія «інформація» в нормативно-правових актах.
4. Право людини та громадянина на інформацію як основа для реалізації конституційних прав.

Контрольні питання

1. Охарактеризуйте завдання та предмет курсу «Інформаційне право».
2. Обґрунтуйте взаємозв'язок дисципліни «Інформаційне право» з іншими дисциплінами.
3. Охарактеризуйте структуру курсу «Інформаційне право».
4. Дайте наукове та нормативне визначення інформації.
5. Розкажіть про становлення інформаційного суспільства.
6. Дайте визначення інформаційному суспільству.
7. Назвіть види інформації, передбачені законом, та дайте характеристику кожного з них.
8. Які ви знаєте критерії класифікації інформації?

Ситуаційні задачі або вправи

Задача 1. На закритому хімічному підприємстві, яке розташоване в межах міста і яке знаходиться поблизу від державного кордону, в результаті аварії стався викид шкідливих речовин в атмосферу. Міська адміністрація вжила необхідних заходів з евакуації громадян із заражених територій і запобігла витоку небажаної інформації про аварію. При цьому вона заборонила керівництву підприємства передавати вітчизняним та зарубіжним ЗМІ інформацію про масштаби аварії та відомості, що стосуються життя населених пунктів, які входять в зону досяжності поширення шкідливих речовин. Водночас адміністрація,

приймаючи таке рішення, посилалася па закритість виробництва хімічного підприємства. Чи правомірні дії міської адміністрації з точки зору норм інформаційного права?

Хід вирішення задачі.

Відповідно ст.8 Закону України «Про державну таємницю», інформація про аварії, катастрофи, небезпечні природні явища та інші надзвичайні події, які сталися або можуть статися і загрожують безпеці громадян – є відкритою. Також відповідно ст.21 Закону України «Про інформацію», до інформації з обмеженим доступом не можуть бути віднесені відомості про аварії, катастрофи, небезпечні природні явища та інші надзвичайні ситуації, що сталися або можуть статися і загрожують безпеці людей.

Висновок. Дії міської адміністрації є неправомірними

Задача 2. Студент Інституту суспільства Київського університету імені Б. Грінченка Шелест в ході написання дипломної роботи звернувся до бібліотеки навчального закладу з запитом – підібрати йому неопубліковані роботи та іншу інформацію, яка стосується діяльності Радянського інформаційного бюро і центральних газет у роки Великої Вітчизняної війни. В бібліотеці Шелесту відмовили в проханні, сказавши, що ці джерела знаходяться в спеціальному сховищі бібліотеки, до яких студенти не мають доступу. Шелест поскаржився на працівників бібліотеки ректору університету, але й останній відмовив йому, зауваживши, що подібна інформація підбирається лише в наукових цілях. Шелест написав скаргу до Міністерства освіти та науки України. Чи правомірними є дії працівників бібліотеки з точки зору інформаційно- правових відносин ?

Задача 3. Інженер-програміст Іванов був прийнятий на роботу в приватне акціонерне товариство «Онор», де на нього поклалися функції оператора ЕОМ щодо введення норм чинного законодавства в інформаційні бази, які «Онор» продавав на комерційній основі підприємствам легкої промисловості. У вільний від введення інформації час Іванову вдалося розробити і впровадити більш досконалий алгоритм обробки правової інформації в інформаційній базі, що помітно підвищило її цінність і призвело до отримання значного прибутку. На зборах засновників приватного акціонерного товариства «Онор» було запропоновано преміювати Іванова, а його розробку використовувати в ході реалізації модернізованої програми на вигідних комерційних умовах. Однак Іванов заявив керівництву товариства, що воно порушує його авторські права, і зажадав, щоб йому відраховували весь прибуток за використання його програмного продукту. Як вирішити цей спір з позиції норм інформаційного права?

Завдання 1.

Здійснити пошук в мережі Інтернет відомостей щодо джерел інформаційного права. Результати пошуку обробити аналітично.

Завдання 2.

У відповідних джерелах, в тому числі – у мережі Інтернет здійснити пошук поняття «інформація»

Література: основна № 1- 3; допоміжна № 1-2, 4-8, 10, 16-18.

ПРАВОВІ ОСНОВИ ІНФОРМУВАННЯ СУСПІЛЬСТВА ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ВЛАДИ ТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

1. Професійна таємниця як засіб забезпечення недоторканості особистого життя. Види таємниць.
2. Адвокатська таємниця: зміст та суб'єкти збереження.
3. Характеристика тайни досудового слідства.

4. Правові гарантії діяльності засобів масового інформації та журналістів
5. Порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування
6. Порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів
7. Інформування суспільства про діяльність Збройних Сил, правоохоронних органів та судів України

Контрольні питання

1. Як співвідноситься поняття «професійна таємниця» з таємною інформацією та конфіденційною інформацією?
2. Яку інформацію становить лікарська таємниця?
3. Що таке таємниця нарадчої кімнати суддів?
4. Назвіть нормативні акти, що регулюють відносини в сфері забезпечення адвокатської таємниці?
5. Які відомості належать до таємниці реєстрації актів громадянського стану?
6. Яка відповідальність передбачена чинним законодавством за порушення таємниці усиновлення?

Ситуаційні задачі або вправи

Задача 1. Юридичне агентство «Гомер» звернулося до Комітету Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку з питань корпоративного управління, емісії та обігу пайових цінних паперів з проханням надати йому право на поширення інформації про цінні папери комерційних банків та інших кредитних організацій. Керівництво Комітету, розглянувши заяву та нотаріально завірені копії реєстраційних документів агентства, відмовило йому в укладенні договору на поширення вказаної інформації на тій підставі, що агентство «Гомер» займається лише експертизою проектів законів. Керівництво юридичного агентства «Гомер», посилаючись на Статут агентства, повідомило керівництву Комітету про спеціалізацію його працівників в сфері поширення будь-якої соціально-правової інформації. Опираючись на ці факти, агентство оскаржило рішення Комітету Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку з питань корпоративного управління. Чи правомірними є дії Комітету Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку?

Задача 2. Наприкінці року по телебаченню повідомили, що всі борги по зарплаті працівникам бюджетної сфери погашені. У той же час у деяких районах Волинської області вчителі оголосили страйк у зв'язку з невивплатою заробітної плати за останні чотири місяці. Журналіст Сухінін звернувся до адміністрації Волинської області з проханням надати йому документи, що містять докладні відомості про використання бюджетних коштів області за минулий рік. Йому в цьому проханні відмовили, посилаючись на те, що запитувана інформація є обмеженого доступу. Журналіст написав скаргу до Національної спілки журналістів України. Чи правий Сухінін? Дати інформаційно-правову оцінку позиції адміністрації області.

Задача 3. Державна архівна служба України (Укрдержархів) з дозволу Уряду України передала Державному архіву однієї з республік колишнього СРСР у постійне користування документи про особисте життя і діяльність керівників колишнього СРСР - уродженців цієї республіки. Дочка одного із зазначених керівників оскаржила до суду дії Укрдержархів, посилаючись на Закон України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» і просила негайно повернути всі 12 документи до Києва. Зробіть юридичний аналіз ситуації.

Завдання. Здійснити пошук наукової інформації про предмет, методи, функції та систему інформаційного права в електронних каталогах провідних наукових бібліотек України.

Література: основна № 1- 3; допоміжна № 1-2, 4-8, 10, 16-18.

ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ФІЗИЧНУ ОСОБУ

1. Поняття та класифікація персональних даних.
2. Суб'єкти в сфері обігу персональних даних.
3. Особливості реєстрації персональних баз даних.
4. Особливості обробки персональних даних в системах відео спостереження.
5. Поняття, правовий режим та складові інформації про фізичну особу
6. Суб'єкти та об'єкти відносин, пов'язаних із персональними даними
7. Порядок обробки, використання та знищення персональних даних про особу
8. Забезпечення доступу до персональних даних та їх захисту

Контрольні питання

1. Що охоплюється поняттям «право на приватність»?
2. Які міжнародні правові акти безпосередньо спрямовані на захист персональних даних?
3. Що таке особливі категорії даних?
4. Чи сформовано в Україні законодавство про захист персональних даних?
5. Назвіть основні дані про особу?
6. Які відомості належать до конфіденційної інформації про особу?
7. На які дві великі групи поділяються персональні дані?
8. Чи може бути обмежено право суб'єкта персональних даних знати про їх використання? Наведіть правову базу.

Ситуаційні задачі або вправи

Задача 1. Видавнича група «Фламмаріон» видала книгу з секретною медичною історією колишнього Президента Франції Міттерана (зокрема, те, що він був хворий на рак і приховував це близько 10 років, перебуваючи на посаді президента). Книга вийшла через 9 днів після смерті президента. Сім'я Міттерана подала позов до суду на видавничу групу «Фламмаріон». Яке рішення повинен винести суд і точки зору норм міжнародного ІЗ інформаційного права?

Задача 2. Начальник управління міжнародних відносин Міністерства інфраструктури України Костюченко рекомендував підвідомчому міністерству об'єднанню «Простір» терміново включити до складу коштів міжнародного інформаційного обміну з російською фірмою «Пілон» інформаційні системи та мережі, для яких раніше були встановлені специфічні правила доступу до інформаційних ресурсів. Генеральний директор об'єднання «Простір» Логінов відмахнувся від Костюченка і розповів про його рекомендації заступнику міністра Семенову. Останній зауважив: «У нас горить договір з російською стороною, виконуй рекомендацію». Логінов не став заперечувати і вчинив так, як звелів керівник. Чи порушені в цій ситуації правила міжнародного інформаційного права?

Задача 3. У телепрограмі «Наука: реалії сьогодення», що транслювалася на першому національному каналі українського телебачення, доктор біологічних наук, професор Гончарук заходився міркувати про вплив Чорнобильської аварії на здоров'я дітей, що проживають в ураженій 30-кілометровій зоні. На закінчення він сказав: «А взагалі, шановні чорнобильці, я раджу вам на час вивезти своїх дітей з прилеглих до АЕС

територій, так як зараз станція продовжує «димить», а в її роботі виявлені неполадки і як би вона знову не вибухнула». Ведучий телепрограми Шинкарук беззастережно підтримав вченого, відзначивши його великий внесок у дослідження біологічних проблем заражених територій після вибуху на Чорнобильській АЕС. Наступного дня після трансляції телепрограми, глави адміністрацій Чернігівської області України та Гомельської області Республіки Білорусь зажадали від керівництва Першого національного негайно спростувати брехливу інформацію, яка вводить в оману постраждале населення і суворо покарати ведучого Шинкарука. Професор Гончарук і журналіст Шинкарук відмовилися від спростування переданої інформації, посилаючись на публікації в пресі та власні погляди. Чи допущені в цьому випадку зловживання свободою масової інформації?

Завдання. Віднайдіть у практиці Європейського суду з прав людини прецеденти, що стосуються прав особи в інформаційно-правовій сфері, проаналізуйте їх та складіть по них коротке резюме.

Література: основна № 1- 3; допоміжна № 1-2, 4-8, 10, 16-18.

ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ ДОСТУПУ ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

1. Класифікація інформації за режимом доступу.
2. Службова інформація та її характеристика.
3. Сутність запровадження інституту публічної інформації в Україні, її поняття, ознаки та види.
4. Організація доступу до публічної інформації в Україні. Інформаційний запит.
5. Поняття та порядок доступу до публічної інформації
6. Субекти відносин у сфері доступу до публічної інформації
7. Реалізація права на доступ до інформації за інформаційним запитом
8. Порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядників публічної інформації

Контрольні питання

1. Що означає термін інформаційне законодавство?
2. Які суспільні відносини регулює інформаційне законодавство?
3. Дайте перелік джерел інформаційного законодавства.
4. Назвіть ознаки інформаційних правовідносин.
5. Дайте визначення інформаційних правовідносин.
6. Наведіть класифікації видів інформаційних правовідносин.
7. Які Ви знаєте принципи інформаційних правовідносин?
8. Які права мають учасники інформаційних відносин?
9. Що таке інформаційний суверенітет?

Ситуаційні задачі або вправи

Задача 1. Журналісти газети «Факти» вирішили відвідати судові засідання районного суду у справі громадянина Порохова, обвинуваченого в розкраданні предметів, що мають особливу історичну і художню цінність. Судовий пристав-виконавець нічим не мотивуючи свої дії, не пустив журналістів до залу суду. Які принципи правового регулювання у сфері інформації в цьому випадку були порушені?

Задача 2. Програміст Назаров кілька років працював на підприємстві з іноземними інвестиціями «Стенол». Однак при прийомі його на роботу не обговорювалися і не були прописані в трудовому договорі його майнові права на програми, які він розроблятиме. За час трудової діяльності Назаров розробив ефективну систему автоматизації обліку товарів

на підприємстві. Але не задоволений своєю заробітною платою, він звільнився, запропонувавши керівництву підприємства «Стенол» свої платні послуги зі супроводження та модернізації програмного забезпечення створеної ним системи. Керівництво визнало запитану Назаровим оплату занадто високою і відхилило його пропозицію. Згодом на підприємство «Стенол» був прийнятий на роботу програміст Навроцький, на якого теж були покладені обов'язки з розвитку та супроводження системи автоматизованого обліку товарів на підприємстві. Навроцький, відчував, що йому не вдасться домогтися бажаної угоди з адміністрацією підприємства, модифікував свою програму, в результаті чого вона припинила нормально функціонувати, а це практично паралізувало всю систему обліку в «Стенол». Оцініть ситуацію, що склалася з інформаційно-правової позиції. Як кваліфікувати дії програміста Назарова ?

Задача 3. Міжнародна фірма «Нок» купила у правовласника за готівку програмний продукт, який знадобився цій фірмі для розробки власних електронних карт. Програмне забезпечення було встановлено на 25 ЕОМ з метою її використання в автоматизованій інформаційно-правовій системі. Чи порушила в цьому випадку міжнародна фірма «Нок» інформаційне законодавство ?

Завдання. Проаналізуйте Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Pinto Coelho проти Португалії». Якими критеріями користувався суд для визначення правомірності розкриття інформації?

Література: основна № 1- 3; допоміжна № 1-2, 4-11, 14-17.

ПРАВОВИЙ РЕЖИМ СЕКРЕТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

1. Поняття та класифікація персональних даних.
 2. Суб'єкти в сфері обігу персональних даних.
 3. Особливості реєстрації персональних баз даних.
 4. Особливості обробки персональних даних в системах відео спостереження.
 5. Поняття та види секретної інформації
 6. Порядок засекречування та розсекречування матеріальних носіїв інформації.
- Охорона державної таємниці
7. Відповідальність за порушення законодавства про державну таємницю

Контрольні питання

- 1 Що охоплюється поняттям «право на приватність»?
2. Які міжнародні правові акти безпосередньо спрямовані на захист персональних даних?
3. Що таке особливі категорії даних?
4. Чи сформовано в Україні законодавство про захист персональних даних?
5. Назвіть основні дані про особу?

Ситуаційні задачі або вправи

Задача 1. Між ПАТ «ТЕРРА БАНК» та Міжнародною юридичною фірмою «Gide Loyrette Nouel» підписана угода про надання останнім послуг. Керівник ПАТ «ТЕРРА БАНК» Клименко відмовив в наданні копії договору Міжнародній юридичній фірмі «Gide Loyrette Nouel», надавши тільки інформацію, яка, на його думку, стосувалася умов отримання бюджетних коштів та надання відповідних послуг. При цьому як підставу для відмови в наданні копії самого договору Клименко послався на те, що договір може містити також комерційну таємницю та іншу конфіденційну інформацію. Чи слід вважати відмову Клименка в цій ситуації правомірною?

Задача 2. Національне інформаційне агентство, використовуючи можливості контролю телефонних каналів зв'язку, перешкоджало недержавному підприємству «Пегас» в реалізації його функцій міжнародного інформаційного обміну та пропонувало йому укласти договір на надання послуг у галузі експлуатації каналів зв'язку. Однак умови, на яких пропонувалося укласти цей договір, були для підприємства «Пегас» не вигідні: згідно з умовами договору, воно повинно було передати національному інформаційному агентству за послуги свої майнові права на 25 % акцій. Чи правомірні дії національного агентства з точки зору законодавства щодо міжнародного інформаційного обміну?

Задача 3. Комерційний банк «Укрсоцбанк» уклав договір з юридичною фірмою «Nastua» про впровадження в своєму юридичному відділі найсучасніших інформаційних систем «Банківське право» і «Правові основи роботи з цінними паперами». Юридична фірма встановила в банку названі системи, отримала обумовлену винагороду і, попередивши банк про конфіденційність отриманих ним відомостей про системи, приступила до виконання нового замовлення. Президент банку «Укрсоцбанк» Сміян вирішив зробити приємне своєму колезі голові правління 18 банку «Юст» Шахову, і одного разу передав його IT-спеціалістам всю інформацію про нові системи. Дізнавшись про це, генеральний директор юридичної фірми «Nastua» Безсонов подав позов до суду на банк «Укрсоцбанк» і зажадав відшкодування фірмі заподіяної шкоди за розголошення конфіденційних відомостей. Які норми інформаційного законодавства були порушені і яке рішення має прийняти суд?

Завдання 1. Проаналізуйте Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Aditions Plon проти Франції». Який підхід застосований судом для визначення правомірності обмеження поширення інформації. Чи може аналогічний підхід застосовуватися і до обмеження доступу до інформації?

Література: основна № 1- 3; допоміжна № 1-2, 4-11, 14-17.

ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ОКРЕМИХ ВИДІВ ЮРИДИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

1. Професійна таємниця як засіб забезпечення недоторканості особистого життя. Види таємниць.
2. Адвокатська таємниця: зміст та суб'єкти збереження.
3. Характеристика тайни досудового слідства.
4. Правові гарантії лікарської таємниці.
5. Правової режим інформації про процесуальну діяльність судів
6. Правової режим банківської інформації
7. Правової режим інформації про вчинення нотаріальних дій
8. Правової режим адвокатської інформації
9. Правової режим інформації, отриманої під час здійснення оперативно-розшукової діяльності

Контрольні питання

1. Як співвідноситься поняття «професійна таємниця» з таємною інформацією та конфіденційною інформацією?
2. Яку інформацію становить лікарська таємниця?
3. Що таке таємниця нарадчої кімнати суддів?
4. Назвіть нормативні акти, що регулюють відносини в сфері забезпечення адвокатської таємниці?
6. Які відомості належать до таємниці реєстрації актів громадянського стану?

7. Яка відповідальність передбачена чинним законодавством за порушення таємниці усиновлення?

Ситуаційні задачі або вправи

Задача 1. Рішенням Апеляційного суду Чернігівської області, залишеним в силі ухвалою Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних і кримінальних справ, з редакції газети «Чернігівські відомості» стягнуто на користь гр. Н. 200000 грн у відшкодування моральної шкоди, завданої поширенням інформації про те, що він є «горобчиком» в українській політиці.

Чи має даний ЗМІ міжнародно-правові засоби захисту права поширення інформації?

Задача 2. Чернігівською газетою «Високий Вал» надруковано статтю про кандидата на посаду міського голови гр. Д. в якому висловлено критичні судження щодо його діяльності на посадах в органах державної влади. Поширена таким чином інформація не сподобалася цьому кандидату і він звернувся до суду з позовом про її спростування та відшкодування завданої моральної шкоди.

Яку позицію має з приводу критики публічних осіб Європейський суд з прав людини? Наведіть приклади відомих рішень цієї міжнародної судової установи.

Література: основна № 1- 3; допоміжна № 1-2, 4-11, 14-17.

ПРАВОВІ ОСНОВИ ДОСТУПУ ДО ІНФОРМАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО АРХІВНОГО ФОНДУ

1. Поняття та загальна характеристика електронного документообігу.
2. Поняття та основи правового режиму електронного підпису.
3. Суб'єкти та об'єкти правовідносин, що виникають стосовно функціонування Інтернет.
4. Правові аспекти дотримання прав на інтелектуальну власність в українській частині мережі Інтернет.
5. Поняття національного архівного фонду. Порядок обліку, зберігання і використання документів Національного архівного фонду
6. Система архівних установ України

Контрольні питання

1. Коли кінематограф став предметом правового регулювання?
2. Назвіть принципи кінематографії.
3. З яких частин складається Державний реєстр виробників, розповсюджувачів і демонстраторів фільмів?
4. Що таке вихідні дані фільму?
5. Ким надається право на розповсюдження і демонстрування національних та іноземних фільмів?
6. Яка інформація зазначається у прокатному посвідченні?
7. Що передбачає індекс фільму «18»?
8. Наведіть ознаки, за якими фільми можна віднести до порнографічних?
9. Які є умови демонстрування фільмів телеорганізаціями?

Ситуаційні задачі або вправи

Задача 1. Посилаючись на те, що в Реєстрі судових рішень публікуються неповні тексти судових рішень, з яких неможливо з'ясувати учасників процесу та інші їх ідентифікаційні ознаки, гр. Л. звернувся до голови Ново заводського районного суду міста Чернігова із заявою про надання йому повного тексту рішення по конкретній цивільній

справі. Перевіркою було встановлено, що заявник у даній справі є відповідачем. Чи має він право на отримання повного тексту рішення в такій справі.

Задача 2. Гр. Б. звернувся до Управління служби безпеки України в Чернігівській області із запитом, в якому просив повідомити інформацію про нього, що знаходиться в розпорядженні Служби. У відповідь його інформували, що така інформація є таємною.

Чи має право гр. Б. оскаржити засекречування такої інформації, і якщо так, то в якому порядку?

Література: основна № 1- 3; допоміжна № 2, 4-8, 10, 15.

ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ІНФОРМАЦІЮ

1. Поняття відповідальності. Загальні підстави для притягнення до відповідальності.
2. Кримінальна відповідальність за порушення інформаційного законодавства, її види.
3. Адміністративна відповідальність за порушення інформаційного законодавства, її види.
4. Цивільно-правова відповідальність за порушення інформаційного законодавства.

Контрольні питання

1. Загальні засади інституту державної таємниці.
2. Порядок віднесення інформації до державної таємниці.
3. Охорона державної таємниці та доступ громадян до інформації, що становить державну таємницю.
4. Поняття відповідальності. Загальні підстави для притягнення до відповідальності.
5. Кримінальна відповідальність за порушення інформаційного законодавства, її види.
6. Адміністративна відповідальність за порушення інформаційного законодавства, її види.
7. Цивільно-правова відповідальність за порушення інформаційного законодавства.
8. Дисциплінарна відповідальність за порушення інформаційного законодавства.

Ситуаційні задачі або справи

Задача 1. На прес-конференції головний лікар Чернігівської міської лікарні № 4 повідомив місцевим засобам масової інформації про те, що за результатами медичного обстеження стало відомо, що гр. З. заражений вірусом імунодефіциту.

Яка юридична відповідальність настає для головного лікаря в такому випадку?

Задача 2. Представник трудового колективу публічного акціонерного товариства «Чернігівській завод радіоприладів» письмово звернувся до голови правління цього товариства з проханням надати інформації про обсяг виручки від реалізованої в 2011 році продукції. Він пояснив, що вказана інформація необхідна для визначення позиції під час колективних переговорів. Голова правління письмово відмовив у наданні цієї інформації посилаючись на те, що вказана інформація є комерційною і не підлягає розголошенню.

Яка юридична відповідальність настає в цьому випадку для керівника підприємства?

Задача 3. Гр. І. звернувся до комунального підприємства «Деснянське» Чернігівської міської ради із скаргою на поведінку свого сусіда – гр. Л., в якій також повідомив, що за відомою йому інформацією Л. займається реалізацією наркотичних засобів наркозалежним особам з метою особистого збагачення. Гр. Л. стверджує, що поширена гр. І інформація є неправдивою.

Чи вважається, що гр. І. поширив відносно гр. Л. інформацію? В якому випадку така інформація буде вважатися недостовірною? Який спосіб захисту особистих немайнових прав має право обрати гр. Л.?

Література: основна № 1- 3; допоміжна № 1-3, 10, 16-17.

Завдання для самостійної роботи

Ряд питань навчальної дисципліни виносяться на самостійне опрацювання. Виконання самостійної роботи оцінюється окремо та є невід'ємною складовою успішного проходження курсу. Для виконання завдань самостійної роботи вам необхідно зробити конспект нижчезазначених питань.

ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРАВА

Питання для самостійного опрацювання:

Поняття та вимоги до інформації. Носії інформації. Інформація, що є обмеженою в цивільному обороті. Нормативна, комунікативна, регуляторна, охоронна, захисна інтегративна функції інформації. Класифікація інформації. Підстави виникнення права на інформацію. Права власника інформації. Правове регулювання обігу інформації.

Питання для самоконтролю:

1. Сутність, зміст та структура інформаційного права.
2. Історія становлення та розвитку інформаційного права.
3. Об'єкт та предмет інформаційного права.
4. Принципи та функції інформаційного права.
5. Концептуальні підходи до формування змісту інформаційного права.
6. Методологія інформаційного права та її зв'язок з методологією правової інформатики.
7. Взаємозв'язок інформатики та права в інформаційному суспільстві.
8. Місце інформаційного права в юридичній науці. Міжгалузевий зв'язок інформаційного права.

Література: основна № 1- 3; допоміжна № 1-2, 4-8, 10, 16-18.

ПРАВОВІ ОСНОВИ ІНФОРМУВАННЯ СУСПІЛЬСТВА ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ВЛАДИ ТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Питання для самостійного опрацювання:

Поняття цензури. Права журналістів в Україні. Порядок акредитації журналістів. Випадки, коли використання засобів масової інформації забороняється. Принципи співпраці органів державної влади та місцевого самоврядування із засобами масової інформації. Порядок висвітлення діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування. Порядок висвітлення діяльності Конституційного, Верховного та вищих спеціалізованих судів України. Офіційні друковані видання.

Питання для самоконтролю

1. Як співвідноситься поняття «професійна таємниця» з таємною інформацією та конфіденційною інформацією?
2. Яку інформацію становить лікарська таємниця?
3. Що таке таємниця нарадчої кімнати суддів?
4. Назвіть нормативні акти, що регулюють відносини в сфері забезпечення адвокатської

таємниці?

6. Які відомості належать до таємниці реєстрації актів громадянського стану?

7. Яка відповідальність передбачена чинним законодавством за порушення таємниці усиновлення?

Література: основна № 1- 3; допоміжна № 1-2, 4-8, 10, 16-18.

ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ФІЗИЧНУ ОСОБУ

Питання для самоконтролю:

1. Що охоплюється поняттям «право на приватність»?
2. Які міжнародні правові акти безпосередньо спрямовані на захист персональних даних?
3. Що таке особливі категорії даних?
4. Чи сформовано в Україні законодавство про захист персональних даних?
5. Назвіть основні дані про особу?
6. Які відомості належать до конфіденційної інформації про особу?
7. На які дві великі групи поділяються персональні дані?
8. Чи може бути обмежено право суб'єкта персональних даних знати про їх використання? Наведіть правову базу.

Література: основна № 1- 3; допоміжна № 1-2, 4-8, 10, 16-18.

ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ ДОСТУПУ ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Питання для самостійного опрацювання:

Форми звернень громадян. Порядок направлення звернень громадян для розгляду по суті до компетентних органів. Випадки коли звернення громадян не підлягають розглядові. Види відповідальності за порушення законодавства про звернення громадян. Розпорядники публічної інформації. Форма запиту про надання публічної інформації. Порядок і строки розгляду публічних запитів.

Питання для самоконтролю:

1. Що означає термін інформаційне законодавство?
2. Які суспільні відносини регулює інформаційне законодавство?
3. Дайте перелік джерел інформаційного законодавства.
4. Назвіть ознаки інформаційних правовідносин.
5. Дайте визначення інформаційних правовідносин.
6. Наведіть класифікації видів інформаційних правовідносин.
7. Які Ви знаєте принципи інформаційних правовідносин?
8. Які права мають учасники інформаційних відносин?
9. Що таке інформаційний суверенітет?

Література: основна № 1- 3; допоміжна № 1-2, 4-11, 14-17.

ПРАВОВИЙ РЕЖИМ СЕКРЕТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Питання для самостійного опрацювання:

Поняття та види секретної інформації. Поняття державної таємниці. Види інформації, що віднесена до державної таємниці. Види інформації, яка не може бути віднесена до

державної таємниці. Порядок засекречування та розсекречування матеріальних носіїв інформації. Охорона державної таємниці. Грифи секретності. Основні завдання режимно-секретних органів. Форми допуску до державної таємниці. Обов'язки громадян, які допущені до державної таємниці. Відповідальність за порушення законодавства про державну таємницю. Види порушень законодавства про державну таємницю. Види юридичної відповідальності, що застосовується в разі порушення законодавства про державну таємницю.

Питання для самоконтролю

- 1 Що охоплюється поняттям «право на приватність»?
2. Які міжнародні правові акти безпосередньо спрямовані на захист персональних даних?
3. Що таке особливі категорії даних?
4. Чи сформовано в Україні законодавство про захист персональних даних?
5. Назвіть основні дані про особу?

Література: основна № 1- 3; допоміжна № 1-2, 4-11, 14-17.

ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ОКРЕМИХ ВИДІВ ЮРИДИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Питання для самостійного опрацювання:

Порядок ознайомлення з матеріалами кримінальних, цивільних, господарських та адміністративних справ. Порядок ознайомлення з документами архівного фонду. Порядок збирання, зберігання та поширення інформації про особу. Способи спростування недостовірної інформації про особу. Персональні дані про особу: збирання, обробка та умови їх повідомлення третім особам. Види банківської інформації. Порядок розкриття інформації, що містить банківську таємницю. Види інформації про вчинення нотаріальних дій. Порядок розкриття інформації про вчинення нотаріальних дій. Порядок поширення інформації, що є адвокатською таємницею. Порядок оприлюднення інформації, отриманої під час оперативно-розшукової діяльності.

Питання для самоконтролю:

1. Як співвідноситься поняття «професійна таємниця» з таємною інформацією та конфіденційною інформацією?
2. Яку інформацію становить лікарська таємниця?
3. Що таке таємниця нарадчої кімнати суддів?
4. Назвіть нормативні акти, що регулюють відносини в сфері забезпечення адвокатської таємниці?
6. Які відомості належать до таємниці реєстрації актів громадянського стану?
7. Яка відповідальність передбачена чинним законодавством за порушення таємниці усиновлення?

Література: основна № 1- 3; допоміжна № 1-2, 4-11, 14-17.

ПРАВОВІ ОСНОВИ ДОСТУПУ ДО ІНФОРМАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО АРХІВНОГО ФОНДУ

Питання для самостійного опрацювання:

Поняття Національного архівного фонду. Документи Національного архівного фонду. Поняття документу Національного архівного фонду. Порядок формування Національного архівного фонду. Вилучення документів Національного архівного фонду.

Облік і зберігання документів в Національному архівному фонді. Порядок обліку документів Національного архівного фонду та їх видачі. Доступ до документів

Національного архівного фонду. Підстави для обмеження доступу до документів Національного архівного фонду.

Питання для самоконтролю:

1. Коли кінематограф став предметом правового регулювання?
 2. Назвіть принципи кінематографії.
 3. З яких частин складається Державний реєстр виробників, розповсюджувачів і демонстраторів фільмів?
 4. Що таке вихідні дані фільму?
 5. Ким надається право на розповсюдження і демонстрування національних та іноземних фільмів?
 6. Яка інформація зазначається у прокатному посвідченні?
 7. Що передбачає індекс фільму «18»?
 8. Наведіть ознаки, за якими фільми можна віднести до порнографічних?
 9. Які є умови демонстрування фільмів телеорганізаціями?
- Література: основна № 1- 3; допоміжна № 2, 4-8, 10, 15.*

ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ІНФОРМАЦІЮ

Питання для самостійного опрацювання:

Види кримінальної та адміністративної відповідальності за порушення інформаційного законодавства. Цивільно-правовий порядок захисту прав особи, порушених поширенням відносно неї недостовірної інформації. Порядок, умови, строки притягнення до дисциплінарної відповідальності за порушення інформаційного законодавства. Межі дисциплінарної відповідальності. Поняття оціночного судження. Звільнення від відповідальності за поширення оціночних суджень. Випадки звільнення від юридичної відповідальності в разі поширення інформації з обмеженим доступом. Випадки судового захисту прав суб'єктів владних повноважень при порушенні інформаційного законодавства.

Питання для самоконтролю:

1. Поняття відповідальності. Загальні підстави для притягнення до відповідальності.
 2. Кримінальна відповідальність за порушення інформаційного законодавства, її види.
 3. Адміністративна відповідальність за порушення інформаційного законодавства, її види.
 4. Цивільно-правова відповідальність за порушення інформаційного законодавства.
- Література: основна № 1- 3; допоміжна № 1-3, 10, 16-17.*

Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання є однією з форм організації навчання та її обов'язковою складовою. Індивідуальні завдання виконуються у вигляді реферату обсягом до 10 сторінок за темою яка обирається з нижченаведеного переліку або індивідуальною темою погодженою з викладачем.

1. Інформаційне суспільство: поняття та сутність.
2. Інформатизація: поняття та основні види.
3. Сутність, зміст та структура інформаційного права.
4. Інформаційне право як наука та навчальна дисципліна.

5. Джерела інформаційного права.
6. Система правового регулювання соціальних інформаційних відносин.
7. Інформаційні правовідносини.
8. Інформаційне правопорушення та відповідальність.
9. Гарантії прав і свобод людини в сфері інформації.
10. Принципи інформаційного права.
11. Поняття правового режиму інформації та його різновиди. Режим вільного доступу.
12. Правовий режим інформаційних ресурсів.
13. Особливості впливу міжнародного права на формування інформаційного права України.
14. Принципи міжнародного інформаційного права.
15. Особливості міжнародних аспектів інформаційного права.
16. Міжнародна діяльність в галузі інформаційного права
17. Роль органів публічної влади у формуванні державної інформаційної політики.
18. Головні напрями здійснення інформаційної політики держави.
19. Державна політика у сфері Національної програми інформатизації: сутність та основні принципи.
20. Сутність та основні аспекти інформаційної культури.
21. Інформаційна потреба та інформаційна культура.
22. Сутність правового забезпечення формування інформаційної культури.
23. Поняття інформаційної безпеки.
24. Поняття та види загроз національним інтересам та національній безпеці в інформаційній сфері.
25. Методи й засоби забезпечення інформаційної безпеки.
26. Принципи міжнародного інформаційного права.
27. Міжнародне співробітництво у сфері інформаційних відносин.
28. Правові підходи щодо регулювання інформаційних правовідносин.
29. Право на доступ до публічної інформації.
30. Порядок доступу до інформації.
31. Інформаційні запити.
32. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядників інформації.

Порядок оцінювання

Оцінювання ваших досягнень відбувається за системою відображеною в таблиці.

Таблиця 1

№	Назва теми	Всього балів	Форма заняття та	
			Семінарські заняття	Практичні заняття (опрацювання матеріалів для підготовки, успішне виконання завдань)
Розділ 1. Загальні положення інформаційного права та доступу до публічної інформації				
1.	Загальні засади інформаційного права	6	-	6
2.	Правові основи інформування суспільства про діяльність органів влади та правоохоронних органів	6	-	6
3.	Правовий захист	6	-	6

	інформації про фізичну особу			
4	Правові гарантії доступу до публічної інформації	6	-	6
Розділ 2. Правовий режим окремих видів інформації. Відповідальність за порушення законодавства про інформацію				
5.	Правовий режим секретної інформації	6	-	6
6.	Правовий режим окремих видів інформації	6	-	6
7.	Правові основи доступу до інформації національного архівного фонду	6	-	6
8.	Юридична відповідальність за порушення законодавства про інформацію	6		6
Разом		48		48
Виконання завдань для самостійної та індивідуальної роботи		12		
Екзамен		40		
Всього		100 балів		

Ведення конспекту лекцій є обов'язковим. Пропущені лекції підлягають самостійному опрацюванню з додатковим контролем з боку викладача, якому має бути продемонстрований конспект за відповідною темою.

Робота на практичних заняттях складається з виконання практичних завдань, а їх оцінювання залежить від точності та повноти виконання завдань за наступними критеріями:

- виконання практичного завдання у повному обсязі без помилок – 6 балів;
- виконання практичного завдання у повному обсязі з незначними помилками – 5 балів;
- виконання практичного завдання не у повному обсязі без помилок – 4 бали;
- виконання практичного завдання не у повному обсязі з незначними помилками – 3 бали;
- виконання практичного завдання не у повному обсязі зі значними помилками – 1-2 бали;
- невиконання практичного завдання – 0 балів.

Таким чином, на практичному занятті ви може отримати до 6 балів. Пропущене практичне заняття відпрацьовується виконанням запропонованих завдань в індивідуальному порядку з подальшим контролем з боку викладача.

Самостійна робота оцінюється викладачем з розрахунку 0,5 бала за два повністю висвітлених в конспекті питання з вищенаведеного переліку. За виконання завдань для самостійної роботи ви можете отримати до 6 балів.

Індивідуальну роботу має виконати кожен здобувач вищої освіти відповідно до запропонованої тематики. Виконання цього завдання оцінюється від 0 до 6 балів залежно від дотримання таких критеріїв: дотримання форми, відповідність темі, логічність висвітлення питання, аргументованість висновків тощо.

Підсумковий контроль з дисципліни відбувається у вигляді екзамену, на якому ви можете отримати до 40 балів в залежності від повноти та обґрунтованості ваших

відповідей. На екзамен виносяться 3 питання з переліку наведеного нижче. Якщо під час проходження курсу ви набрали 60 балів то маєте право не складати екзамен, вдовольнившись підсумковою оцінкою відповідно до кількості набраних балів. Схема переведення балів у підсумкову оцінку наведена в Таблиці 2.

Таблиця 2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
64-74	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Питання до екзамену

1. Загальна характеристика інформаційного права
2. Система та джерела інформаційного права
3. Поняття та структура інформаційних правовідносин
4. Загальна характеристика інформації
5. Види інформації, засади реалізації права на інформацію
6. Властивості інформації та види інформаційної діяльності
7. Розвиток технологій обробки інформації
8. Інформаційне суспільство. Єдиний інформаційний простір
9. Міжнародно-правові стандарти прав людини в інформаційній сфері
10. Конституційні засади прав і свобод людини в інформаційній сфері
11. Поняття, правовий режим та складові інформації про фізичну особу
12. Суб'єкти та об'єкти відносин, пов'язаних із персональними даними
13. Порядок обробки, використання та знищення персональних даних про особу
14. Забезпечення доступу до персональних даних та їх захисту
15. Поняття та порядок доступу до публічної інформації
16. Суб'єкти відносин у сфері доступу до публічної інформації
17. Реалізація права на доступ до інформації за інформаційним запитом
18. Порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядників публічної інформації
19. Доступ до правової інформації
20. Поняття та види секретної інформації
21. Порядок засекречування та розсекречування матеріальних носіїв інформації. Охорона державної таємниці
22. Правила передачі таємної інформації
23. Службова інформація
24. Поняття та правові основи діяльності друкованих ЗМІ
25. Правовий захист журналістів
26. Правові основи діяльності інформаційних агентств
27. Правове регулювання видавничої справи
28. Поняття та суб'єкти діяльності в сфері телерадіомовлення
29. Правове регулювання та суб'єкти діяльності в сфері кінематографії
30. Поняття національного архівного фонду. Порядок обліку, зберігання і використання документів Національного архівного фонду

31. Система архівних установ України
32. Відповідальність за порушення законодавства про Національний архівний фонд та архівні установи
33. Поняття та правові основи інформаційної безпеки України
34. Напрямки державної політики в сфері інформаційної безпеки
35. Інституціональний механізм інформаційної безпеки
36. Функції Ради національної безпеки і оборони України
37. Міжнародно-правові основи інформаційної безпеки
38. Поняття та правові основи інформаційної безпеки України
39. Напрямки державної політики в сфері інформаційної безпеки
40. Рада національної безпеки і оборони України як орган національної безпеки
41. Предмет, задачі і система курсу «Інформаційне право».
42. Роль інформації в житті особистості, суспільства, держави. Інформаційне суспільство та стадії його становлення.
43. Джерела інформаційного права. Категорія «інформація» в нормативно-правових актах.
44. Право людини та громадянина на інформацію як основа для реалізації конституційних прав.
45. Професійна таємниця як засіб забезпечення недоторканості особистого життя. Види таємниць.
46. Адвокатська таємниця: зміст та суб'єкти збереження.
47. Характеристика тайни досудового слідства.
48. Правові гарантії діяльності засобів масової інформації та журналістів
49. Порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування
50. Порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів
51. Інформування суспільства про діяльність Збройних Сил, правоохоронних органів та судів України
52. Поняття та класифікація персональних даних.
53. Суб'єкти в сфері обігу персональних даних.
54. Особливості реєстрації персональних баз даних.
55. Особливості обробки персональних даних в системах відео спостереження.
56. Класифікація інформації за режимом доступу.
57. Службова інформація та її характеристика.
58. Сутність запровадження інституту публічної інформації в Україні, її поняття, ознаки та види.
59. Організація доступу до публічної інформації в Україні. Інформаційний запит.
60. Поняття та класифікація персональних даних.
61. Суб'єкти в сфері обігу персональних даних.
62. Особливості реєстрації персональних баз даних.
63. Особливості обробки персональних даних в системах відео спостереження.
64. Відповідальність за порушення законодавства про державну таємницю
65. Професійна таємниця як засіб забезпечення недоторканості особистого життя. Види таємниць.
66. Адвокатська таємниця: зміст та суб'єкти збереження.
67. Характеристика тайни досудового слідства.
68. Правові гарантії лікарської таємниці.
69. Правової режим інформації про процесуальну діяльність судів
70. Правової режим банківської інформації
71. Правової режим інформації про вчинення нотаріальних дій
72. Правової режим адвокатської інформації

73. Правової режим інформації, отриманої під час здійснення оперативно-розшукової діяльності
74. Поняття та загальна характеристика електронного документообігу.
75. Поняття та основи правового режиму електронного підпису.
76. Суб'єкти та об'єкти правовідносин, що виникають стосовно функціонування Інтернет.
77. Правові аспекти дотримання прав на інтелектуальну власність в українській частині мережі Інтернет.
78. Поняття та підстави притягнення до відповідальності за інформаційні правопорушення.
79. Кримінальна відповідальність за порушення інформаційного законодавства, її види.
80. Адміністративна відповідальність за порушення інформаційного законодавства, її види.
81. Цивільно-правова відповідальність за порушення інформаційного законодавства

Політика академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших здобувачів;
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань здобувачів.

Рекомендована література

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Основний Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18, № 19–20, № 21–22. – Ст. 144.
3. Господарський процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 6. – Ст. 56.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – Додаток до № 52. – Ст. 1122.
5. Кодекс адміністративного судочинства України // Відомості Верховної Ради України. – 2005. - № 35-36, № 37. – Ст. 446.
6. Кримінальний кодекс України // Офіційний Вісник України. – 2001. - № 21. – Ст. 920.
7. Цивільний кодекс України // Офіційний Вісник України. – 2003. - № 11. – Ст. 461.
8. Цивільний процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України . – 2004. - № 40-41, 42. – Ст. 492.
9. Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 р. № 2657-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. - № 48. – Ст. 650.
10. Закон України «Про телебачення і радіомовлення» від 21.1.1993 р. № 3759-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1994. - № 10. – Ст. 43.
11. Закон України «Про друковані засоби масової інформації в Україні» від 16.11.1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993 р. - № 1. Ст. 1.

12. Закон України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» від 23.09.1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. - № 49. – Ст. 299.
13. Закон України «Про Службу безпеки України» від 25.03.1992 р. № 2229-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. - № 27. – Ст. 382.
14. Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 р. № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. - № 4. – Ст. 20.
15. Закон України «Про Збройні сили України» від 06.12.1991 р. № 1934-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. - № 9. – Ст. 108.
16. Закон України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 р. № 1697-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. - № 2-3. – Ст. 12.
17. Закон України «Про звернення громадян» від 02.10.1996 р. № 393/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - № 47. Ст. 256.
18. Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 11.01.2011 р. № 2939-VI. // Відомості Верховної Ради України. – 2011. - № 32. – Ст. 314.
19. Закон України «Про доступ до судових рішень» від 22.12.2005 р. № 3262- VI // Голос України. – 2006. - № 7 від 14.01.2006 р.
20. Закон України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» від 24.12.1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. - № 15. – Ст. 86.
21. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. № 2121-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. - № 5-6. – Ст. 30.
22. Закон України «Про нотаріат» від 02.09.1993 р. № 3425-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1993. - № 39. – Ст. 383.
23. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 р. № 5076-VI // Голос України. – 2012. - № 148-149 від 14.08.2012.
24. Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» від 18.02.1992 р. № 2136-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. - № 22. – Ст. 303.
25. Закон України «Про науково-технічну інформацію» від 25.06.1993 р. № 3322-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1993. - № 33. – Ст. 345.
26. Закон України «Про захист персональних даних» від 01.06.2010 р. № 2297- VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. - № 34. – Ст. 481.
27. Закон України «Про державну таємницю» від 21.01.1994 р. № 3855-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1994. - № 16. – Ст. 93.
28. Указ Президента України від 10.06.1997 р. № 503/97 «Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності» // Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів № 1031/1997.
29. Указ Президента України від 16.09.1998 р. № 1033/97 «Про вдосконалення державного управління інформаційною сферою» // Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів № 6041/1998.
30. Постанова Кабінету Міністрів України від 11.02.2004 р. № 150 «Про офіційне оприлюднення регуляторних актів, прийнятих місцевими органами виконавчої влади, територіальними органами центральних органів виконавчої влади та їх посадовими особами, і внесення змін до Порядку оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади» // Офіційний вісник України. – 2004. - № 6. – Ст. 323.
31. Постанова Кабінету Міністрів України від 14.04.1997 р. № 348 «Про затвердження Інструкції з діловодства за зверненнями громадян в органах державної влади і місцевого самоврядування, об'єднаннях громадян, на підприємствах, установах, організаціях незалежно від форм власності, в засобах масової інформації» // Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів № 589/1997.

32. Постанова Кабінету Міністрів України від 04.01.2002 р. № 3 «Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади» // Офіційний вісник України. – 2002. - № 2. – Ст. 57.

Міжнародно-правові акти

1. Декларація принципів «Побудова інформаційного суспільства – глобальне завдання в новому тисячолітті» від 12.12.2003.
2. Директива 95/46/ЄС Європейського Парламенту і Ради Європи «Про захист фізичних осіб при обробці персональних даних і про вільне переміщення таких даних» від 24.10.1995 р. // Офіційний журнал L 281, 23/11/1995. – С. 0031 – 0050.
3. Директива 97/66/ЄС Європейського Парламенту і Ради Європи «Стосовно обробки персональних даних і захисту права на невтручання в особисте життя в телекомунікаційному секторі» від 30.01.1998 р. // Офіційний журнал L 024, 30/01/1998. – С. 0001 – 0008.
4. Конвенція про захист осіб стосовно автоматизованої обробки даних особистого характеру від 28.01.1981 р. // Збірка договорів Ради Європи. – Київ: Парламентське видавництво. 2000.
5. Конвенція про захист прав і основоположних свобод людини 1950 року, перший протокол та протоколи № 1, 4, 6, 7, 9, 10 та 11 до Конвенції (Рим, 4.XI.1950) // Голос України. – 2001. - № 3 від 10.01.2001.
6. Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства від 22.07.2000 р. // Дипломатичний вісник. – 2000. - № 8. – С. 51-56.
7. План дій «Україна – Європейський Союз», Європейська політика сусідства, схвалений Кабінетом Міністрів України 12.02.2005 р., схвалений Радою з питань співробітництва між Україною і Європейським Союзом 21.02.2005 р.

Основна

1. Каткова Т. Г. Інформаційне право. Практикум. Київ: Вид-во Право, 2019. 108 с.
2. Нашинець-Наумова А.Ю. Практикум з інформаційного права: Навчально-методичний посібник. Київ: Типографія Планета, 2014.
3. Правова інформація та комп'ютерні технології в юридичній діяльності : навч. посіб. / В. Г. Іванов, С. М. Іванов, В. В. Карасюк та ін. ; за заг. ред. В. Г. Іванова., 4-те вид., змін. і доп. Харків: Право, 2014.

Допоміжна

1. Баранов О. Інститути інформаційного права // Правова інформатика. – К., 2006. - № 3 (11)/2006. – С. 37-43.
2. Інформаційна відкритість органів державної влади України. / За загальною редакцією М. Лациби. – К.: Український незалежний центр політичних досліджень, 2005. – 156 с.
3. Іваницька Н. Захист комерційної інформації в трудових правовідносинах // Бизнес и безопасность, К., 2005. - № 6/2005.
4. Калюжний Р., Новицька Н. Організаційно-правові питання становлення інформаційного суспільства // Правова інформатика. – К., 2006. – 3(11)/2006. – С. 17-22.
5. Костецька Т. А. Право на інформацію в Україні / НАН України; Інститут держави і права ім. В. М.Корецького. Вища школа права. – К., 1998. – 39 с.
6. Кохановська О.В. Правове регулювання у сфері інформаційних відносин / Національна академія внутрішніх справ України. – К., 2001. – 212 с.
7. Кохановська О.В. Форми захисту інформаційних прав у доктрині законодавства України // Бюлетень Мін'юсту України. – К., 2006. - № 3. – С. 70-77.
8. Кушакова Н. Конституційне право на інформацію: правомірні та неправомірні обмеження // Вісник Конституційного Суду України. – 2002. - № 3. – С. 66-70.

9. Макаренко В. В. Правове регулювання захисту конфіденційної інформації, що є власністю держави: становлення, розвиток, проблемні питання // Право України. – 2006. - № 1. – С. 132-135.
10. Марущак А. І. Інформаційне право: Доступ до інформації: Навчальний посібник. – К.: КНТ, 2007. – 532 с.
11. Марущак А. І. Визначення поняття «доступ до інформації» // Правова інформатика. – К., 2006. - № 3(11)/2006. – С. 67-72.
12. Марущак А. І. Інформація як об'єкт цивільних прав // Бюлетень Мін'юсту України. – К., 2005. - № 3(41). – С. 44-50.
13. Марущак А. І. Поняття суб'єктів інформаційних правовідносин та їх класифікація // Правова інформатика. – К., 2006. - № 4(12)/2006. – С. 42-46.
14. Марущак А. І. Правові основи захисту інформації з обмеженим доступом: курс лекцій. – К.: КНТ, 2007. – 208 с.
15. Марущак А. І. Принципи доступу до інформації в Україні // Бюлетень Мін'юсту України. – К., 2006. - № 11(61). – С. 71-77.
16. Основи інформаційного права України: Навч. посіб./ В.С.Цимбалюк, В. Д. Гавловський, В. В. Грищенко та ін.; За ред.. М. Я. Швеця, Р. А. Калюжного та П. В. Мельника. – К.: Знання, 2004. – 274 с.
17. Хрипко С. Л. Інформаційне право: Навч.-метод. Посібник. – Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2005. – 234 с.
18. Хахановський В. Структура та завдання навчальної дисципліни «Інформаційне право» // Правова інформатика. – К., 2006. - № 3(11)/2006. – С. 52-56.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Верховний Суд України [Елект. ресурс.]. – Режим доступу : <http://www.scourt.gov.ua/>
2. Вісник Верховного Суду України [Елект. ресурс.]. – Режим доступу : <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/>
3. Головне державне об'єднання правової інформації Міністерства юстиції України [Елект. ресурс.]. – Режим доступу : <http://www.gdo.kiev.ua>
4. Голос України [Елект. ресурс.]. – Режим доступу : <http://www.golos.com.ua/>
5. Державна науково-технічна бібліотека України [Елект. ресурс.]. – Режим доступу : <http://www.gutb/ u-t/ org/>
6. Інформаційний центр Міністерства юстиції України [Елект. ресурс.]. – Режим доступу : <http://www.informjust.kiev.ua>
7. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Елект. ресурс.]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/>
8. Національна парламентська бібліотека [Елект. ресурс.]. – Режим доступу : <http://www.urplu.kiev.ua/>
9. Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького [Елект. ресурс.]. – Режим доступу : <http://www.ognb.odessa.ua>
10. Офіційний портал Верховної Ради України [Елект. ресурс.]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua/>
11. Право України [Елект. ресурс.]. – Режим доступу : <http://pravoua.com.ua/ua/index.php?linkmy=golovna>
12. Правовий експерт [Елект. ресурс.]. – Режим доступу : <http://lawexpert.com.ua>
13. Український юридичний портал [Елект. ресурс.]. – Режим доступу : <http://www.zakoni.com.ua>
14. Український юрист [Елект. ресурс.]. – Режим доступу : <http://ukrjurist.com/>
15. Урядовий кур'єр [Елект. ресурс.]. – Режим доступу : <http://ukurier.gov.ua/uk/>

16. Урядовий портал [Елект. ресурс.]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/>
17. Український юридичний портал [Елект. ресурс.]. – Режим доступу : <http://www.zakoni.com.ua>
18. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка [Елект. ресурс.]. – Режим доступу : [http:// korolenko/ kharkov](http://korolenko/kharkov)